

175 Cambra

(ALDC, II, 256. El dormitori)

Cambra, *dormitori* i *habitació* són els mots normatius; *alcova*, també, però amb un matis semàntic. *Cambra* prové del llat. CAMĒRA (o CAMARA), adaptació del gr. KAMÁRA ‘volta, cúpula; cambra de volta’ (cf. *alcova* < àr. KUBBA ‘volta, cúpula’), domina en rossellonès (potser amb l’ajut de l’occità i del francès) i fa acte de presència en punts sudpirinencs i balearics, sovint qualificat d’arcaic enfront del mot convivent *quarto* o *habitació*; en mall. hem sentit *cambralta* per ‘pis aixecat sobre la planta baixa’. *Dormitori* deu ser una adaptació del llat. DORMITORIUM que de ‘sala col·lectiva per a dormir’ va passar a ‘cambra de dormir’; atès que abans s’usava *dormidor* (viu a la loc. 152) i que *dormitori* es documenta tardanament (s. XIX), aquest podria haver estat afavorit per la rèplica del cast. *dormitorio*, que té data més antiga. *Habitació* és un der. de HABITARE ‘viure en un lloc’, usat des de Llull. L’arabisme *alcova* (var. *arcova* 62; 3 localitats amb [ʎ] i 9 amb [o]), d’un originari KUBBA ‘volta, cúpula’ (sentit mantingut en el val. *alcobe* ‘cúpula

del forn de ceràmica’) ha passat a ‘dormitori’, però sovint juntament a *alcovat* (*arcovat*) 116, 119, com a ‘cambra on hi ha el llit, separada de la resta de la sala per un arc’. *Quarto*, a voltes *quarto de dormir*, és resultat d’una interferència amb el cast. *cuarto* (on és present des del s. XVII), ús substantivat d’aquest mot com a ‘divisió en quatre (o poques) parts d’una casa’; estès per tota l’àrea lingüística, la seva monoftongació ([kʷɔrtu] 48) i la seva consideració d’arcaic en qualque punt com en les loc. 143, 156 són indici d’un notable arrelament.

Són mots més locals *estudi* 70-72 (de ‘lloc on s’estudia’ → ‘habitació’), *sala* 147, 152 (< germ. SAL ‘edifici amb una gran peça de recepció’ → ‘dependència’ → ‘habitació’), l’eiv. *casa de dormir* 83, 84, ben antic (*casa* ‘apartament’: *casa des blat*, *casa des porcs*, etc.), i l’alg. *aposeno*, *posento* 85 (f. a causa de la fonosintaxi: *l’aposeno* > *la aposento*, *la posento*), pres del cast. *aposeno*, on es documenta des del s. XV.

